

“O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI: RAQAMLI JAMIYATGA O‘TISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING TUTGAN O‘RNI

Teshayeva Gulchehra Murodovna

Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti assistenti

Kalit so‘zlar: “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi, axborot texnologiyalari, shaffoflik, boshqaruv, hukumat, xizmatlar sohasi, ommaviy axborot vositalari, jamoatchilik markazlari, mobil texnologiyalar.

Annotatsiya: Ushbu maqolada “O‘zbekiston–2030” strategiyasida axborot va axborot texnologiyalarining o‘rni, uning jamiyatdagi ijobiy o‘zgarishlar va rivojlanishiga turtki beradigan kuchli vosita sifatida yoritilgan. Axborotdan samarali foydalanish orqali mamlakat farovon va barqaror kelajakka qaratilgan maqsad va intilishlariga erisha oladi. Axborot texnologiyalari orqali jamiyat hayotini yaxshilash, yengillashtirish masalalari bugungi kunda davlat oldida turgan muhim vazifalardan biridir. Jamiyatni raqamlashtirish orqali davlat xizmatlarini ko‘rsatish, ta‘lim tizimini raqamli texnologiyalari orqali isloh qilish va bir qancha vazifalar yoritib berilgan.

Mamlakat taraqqiyotida “O‘zbekiston – 2030” strategiyasida axborotning o‘rni hal qiluvchi ahamiyatga ega. Axborot siyosatni shakllantirish, qaror qabul qilish jarayonlari va jamoatchilik bilan muloqot qilishda asosiy rol o‘ynaydi. “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi kontekstida axborot quyidagilar uchun muhim ahamiyatga ega:

Shaffoflik va hisobdorlik: Aholiga to‘g‘ri va o‘z vaqtida ma‘lumot berish hukumatda ishonch va mas‘uliyatni mustahkamlashga yordam beradi. Qarorlarni qabul qilish jarayonlari va siyosatining shaffofligi aholining hukumat harakatlaridan xabardor bo‘lishini ta‘minlaydi.

Iqtisodiy rivojlanish: Axborot iqtisodiy o‘shishni rag‘batlantirish va investitsiyalarni jalb qilish uchun juda muhimdir. Ishonchli ma‘lumotlar va ma‘lumotlarga kirish iqtisodiy rivojlanishga turtki bo‘lishi va biznes va jismoniy shaxslar uchun imkoniyatlar yaratishi mumkin bo‘lgan asosli qarorlar qabul qilishda yordam beradi.

Ta‘lim va innovatsiyalar: O‘zbekistonda ta‘lim va innovatsiyalarni ilgari surishda axborot hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Sifatli axborot va resurslardan foydalanish ta‘lim natijalarini oshirish, ijodkorlikni rivojlantirish va iqtisodiyotning turli sohalarida innovatsiyalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Samarali boshqaruv: Axborot O‘zbekistonda yaxshi boshqaruv amaliyotini ilgari surish uchun zarurdir. Oshkoralik, hisobdorlik va axborotga kirishni ta‘minlash orqali hukumat o‘zining boshqaruv tuzilmalari va jarayonlarini takomillashtirishi mumkin, bu esa xizmatlar ko‘rsatishning yaxshilanishi va jamoatchilik ishonchiga olib keladi.

“O‘zbekiston – 2030” strategiyasida fuqarolarning axborotga ega bo‘lishi ustuvor yo‘nalish hisoblanadi. Hukumat o‘z rivojlanish maqsadlariga erishishda shaffoflik, hisobdorlik va fuqarolarning ishtiroki muhimligini tan oladi. Fuqarolarning to‘g‘ri va o‘z vaqtida axborot olishini ta‘minlash orqali hukumat samarali boshqaruvni targ‘ib etish, shaxslarning imkoniyatlarini kengaytirish, ochiqlik va ishonch madaniyatini rivojlantirishni maqsad qilgan.

“O‘zbekiston – 2030” strategiyasida fuqarolarning axborotdan foydalanishi bilan bog‘liq ayrim asosiy ustuvor yo‘nalishlariga bir necha misollar keltirish mumkin.

Hukumat o‘z siyosati, qarorlari va harakatlari haqida jamoatchilikka shaffof va ochiq ma‘lumotlarni taqdim etishga intiladi. Bu shaffoflik hukumat va fuqarolar o‘rtasida ishonchni mustahkamlashga yordam beradi va hukumatning harakatlari uchun javobgarlikni ta‘minlaydi.

Strategiya fuqarolarni qarorlar qabul qilish jarayoniga jalb qilish va asosiy masalalar bo‘yicha ularning fikrini izlash muhimligini ta‘kidlaydi. Axborot va ishtirok etish imkoniyatlarini taqdim etish orqali hukumat fuqarolarga o‘z jamoalari va mamlakat kelajagini shakllantirishda faol ishtirok etish huquqini berishni maqsad qilgan.

Davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyati: Strategiyada asosiy e‘tibor barcha fuqarolarning, ayniqsa chekka yoki xizmat ko‘rsatilmagan hududlardagi aholining davlat xizmatlari va axborotdan foydalanish imkoniyatlarini yaxshilashga qaratilgan. Axborotdan foydalanish oson va qulay bo‘lishini ta‘minlash orqali hukumat xizmatlar sifatini oshirish va inklyuzivlikni rivojlantirishni maqsad qilgan.

Ommaviy axborot vositalari erkinligi: Strategiya erkin va mustaqil ommaviy axborot vositalarining fuqarolarni turli xil axborot manbalari bilan ta‘minlash va hukumatni javobgarlikka tortishda muhimligini tan oladi. Ommaviy axborot vositalari erkinligini targ‘ib qilish va jonli media landshaftini qo‘llab-quvvatlash orqali hukumat fuqarolarning keng ko‘lamli istiqbol va ma‘lumotlarga ega bo‘lishini ta‘minlashni maqsad qilgan.

O‘zbekiston hukumati chekka yoki xizmat ko‘rsatilmagan hududlarda axborotdan foydalanishni yaxshilash bo‘yicha turli tashabbuslarni amalga oshirdi. Ba‘zi asosiy strategiyalar va yondashuvlar quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

1. Raqamli ulanish: Hukumat aholining internet va kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishini ta‘minlash uchun chekka hududlarda raqamli ulanish va infratuzilmani kengaytirish ustida ishlamoqda. Bu keng polosali tarmoqlarni qurish va takomillashtirish, internetga ulanish nuqtalarini o‘rnatish va aholiga raqamli savodxonlikni o‘rgatish tashabbuslarini o‘z ichiga oladi.

2. Mobil xizmatlar: Hukumat chekka hududlardagi aholiga axborot va xizmatlarni yetkazib berish uchun mobil texnologiyalardan foydalangan. SMS-ogohlantirishlar, mobil ilovalar va interaktiv ovozli javob tizimlari kabi mobil xizmatlardan muhim

ma'lumotlarni tarqatish, davlat xizmatlaridan foydalanish va fuqarolar bilan muloqot qilish uchun foydalaniladi.

3. Jamiyat axborot markazlari: Hukumat aholiga axborot, aloqa vositalari va davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatini berish uchun chekka hududlarda jamoatchilik axborot markazlarini tashkil etdi. Ushbu markazlar axborot tarqatish, o'qitish va jamoatchilikni jalb qilish uchun markaz bo'lib xizmat qiladi va raqamli tafovutni bartaraf etishga va aholining imkoniyatlarini kengaytirishga yordam beradi.

4. Jamiyatga murojaat qilish dasturlari: Hukumat mavjud xizmatlar, huquqlar va manbalar haqida xabardorlikni oshirish uchun chekka hududlarda jamoatchilik bilan muloqot dasturlarini o'tkazadi. Ushbu dasturlar mahalliy hamjamiyat bilan muloqot qilish, axborot sessiyalarini tashkil etish va aholining xabardor va aloqador bo'lishini ta'minlash uchun mahalliy rahbarlar va tashkilotlar bilan hamkorlik qilishni o'z ichiga oladi.

5. Hamkorlik: Hukumat mahalliy hokimiyat organlari, fuqarolik jamiyati tashkilotlari va xususiy sektor hamkorlari bilan chekka hududlarda axborotga kirishni yaxshilash uchun hamkorlik qiladi. Turli manfaatdor tomonlar bilan birgalikda ishlash orqali hukumat kam ta'minlangan aholiga murojaat qilish va ularning maxsus axborot ehtiyojlarini qondirish uchun resurslar, tajriba va tarmoqlardan foydalanishi mumkin.

Umuman olganda, axborot "O'zbekiston – 2030" strategiyasida belgilab berilganidek, O'zbekistonda ijobiy o'zgarishlar va rivojlanishga turtki beradigan kuchli vositadir. Axborotdan samarali foydalanish orqali mamlakat farovon va barqaror kelajakka qaratilgan maqsad va intilishlariga erisha oladi. Fuqarolarning axborot jarayonlariga befarq bo'lmasligi hukumatning mamlakat taraqqiyoti jarayonida shaffoflik, hisobdorlik va fuqarolar ishtirokini ta'minlashga sodiqligini aks ettiradi. Hukumatning uzoq yoki yetarli darajada xizmat ko'rsatilmagan hududlarda axborotga kirishni yaxshilashga yondashuvi raqamli ulanish, mobil xizmatlar, jamoatchilik markazlari va hamkorlikni o'z ichiga oladi. Ushbu sa'y-harakatlar barcha fuqarolarning, qayerda bo'lishidan qat'i nazar, muhim ma'lumotlar, xizmatlar va jalb qilish imkoniyatlaridan foydalanishini ta'minlashga qaratilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

5. "Raqamli xizmatlar qamrovi va sifatini oshirish hamda soha, tarmoq va hududlarni raqamli transformatsiya qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 24.05.2023 yildagi PQ-162-son qarori.
6. "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 11.09.2023-yildagi PF-158-son Farmoni.
7. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020-yildagi PF-6079-son Farmoni.

8. Xoshimova, D., & Parpieva, R. (2020). Zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish istiqbollari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar,
9. Г.Тешаева//Формирование в новом Узбекистане цифрового общества//Oriental journal of technology and engineering 2024.
- 10.<https://supportscience.uz/index.php/ojte/article/view/1021>
- 11.G.M.Teshaeva //Man in the digital society//European international journal of multidisciplinary research and management studies.
12. <https://eipublication.com/index.php/eijmrms/article/view/1801>
- 13.Waterton, E. (2010). The advent of digital technologies and the idea of community. Museum Management and Curatorship, 25(1), 5-11.
- 14.Hilbert, M. (2022). Digital technology and social change: the digital transformation of society from a historical perspective. Dialogues in clinical neuroscience.
- 15.
- 16.A.O.Xoliqov // Tibbiyot oliygozlarida ta'limda axborot texnologiyalari fanini o`qitish metodikasi // <https://web-journal.ru/index.php/journal/article/view/5898>
- 17.A.O.Xoliqov // Lokal va global tarmoqda ma'lumot almashish va qidirish // <http://tadqiqotlar.uz/index.php/new/article/view/3678>